

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Қазақ ұлттық кино өнерінің қалыптасуы мен дамуы

ТР – 216 студенті
Альдижанова Аслым

Мақсаты:

Бұл тақырыпты зерттеудегі мақсатым: қазақ киноматографиясының тарихын ,қалыптасуын және дамуын зерттей отырып , қазіргі тарих ғылымының бүгінгі таңдағы көтерілген деңгейі тұрғысынан талдап , саралап , шынайы баға беру.

Жоспары:

Қазақстандағы ұлттық киноматографиясының алғашқы қадамдары
(1920 -1940 жж.)

Қазақ ұлттық кино өнерінің 1945 – 1980 жж. Қалыптасуы мен дамуы

Қазақ кино өнері Тәуелсіздік кезеңінде

- ❖ Кино (грекше kineo – жылжытамын, жылжимын.)
- ❖ Кино өнері – өнердің бір саласы , кинематографияның техникалық негізінде қалыптасқан көркем шығармашылық түрі.

Луи және Огюст Люмьерлер

Кино

Volex "H16" Reflex камерасы

- ❖ Бірінші кинотүсірілім 1895 жылдың 28-ші желтоқсанында болған екен. Париждегі Гран-Кафе деген жерде француздық Луи Люмьердің бастауымен. Сол себепті осы күн алғашқы киномотограф күні болып есептеледі.
- ❖ Бірақ, кейін анықтала келе, екі ай бұрын сол 1895 жылы Берлинде Биоскоп деген шағын фильм түсірілген. Авторы: неміс Макс Складановсий.
- ❖ Кейінгі зерттеулерде айтылады. Француздық режиссер Луи де Пранс 1889 жылы Лондонда көрсетілім түсірген.

Қазақстандағы кинематографтың қалыптасуы

❖ Қазақ киносы Қазан төңкерісінен кейін пайда болды. Алғашқы кинохроника 1925 жылы түсіріле бастады.

❖ Қазақстан аумағындағы алғашқы киносеанс 1910 жылы болды, бірақ бұл комерсанттардың ақша табу мақсатындағы кәсібі болғандықтан ол елде кино өнерінің таралуына да, кино индустриясының орнауына да әкелген жоқ.

The background of the slide is a photograph of a theater stage. A white curtain hangs at the top. Two spotlights are positioned on the left and right sides of the stage, casting light onto the floor. In the foreground, the backs of several rows of dark blue theater seats are visible. On the left and right sides of the bottom edge, there are stylized icons of a film camera and a film reel.

1927 жылғы есеп бойынша Қазақстанда қалалық прокат жүйесінде 21 кинотеатр , 30 клубтық киноқондырғылар болса , ауылдық прокат жүйесінде 41 жылжымалы киноқондырғылар мен 39 стационар кинотеатрлары көрерменге қызмет көрсетті.

Қазақстанмен байланысты алғашқы фильмдер

- ❖ Қазақстандық материал негізіндегі алғашқы көркем фильм — Фурмановтың «Бүлік» («Мятеж») романы бойынша (режиссеры С. А. Тимошенко) 1928 жылы «Совкино» киностудиясында түсірілді.
1935 жылы «Мосфильм» киностудиясында И.П. Шуховтың «Жек көрушілік» («Ненависть») романы бойынша «Жау жолдары» («Вражьи тропы») көркем фильмі түсірілді (режиссеры И. К. Правов). «Востоккино» тресі «Жұт» (1931), «Қаратау сыры» (1932) көркем фильмдерін шығарды.

«Түрксіб» деректі фильмі

- ❖ Режиссер В.А. Турин сол уақыттағы ең маңызды тарихи оқиға Түркістан – Сібір темір жолы магистралінің құрылысы жайлы «Түрксіб» атты деректі фильмін түсірді.

Амангелді (фильм)

- ❖ 1939 жылы «Ленфильм» киностудиясында алғашқы қазақ көркем фильмі — «Амангелді» түсірілді (сценаристтер: В. Иванов, Бейімбет Жармағамбетұлы Майлин, Ғабит Махмұтұлы Мүсірепов; режиссеры М. Левин; басты рөлді сомдаған Е. Өмірзақов). Бұл фильм Қазақстан кинематографының негізін қалады. Оның экранға шығуы Қазақ КСР-ның мәдени өміріндегі үлкен оқиға болды. Фильмнің көрермендерге ұнағандығы соншалық, көрермен залынан шыққан жұрт билетке кезекке қайтадан тұрған. БАҚ та фильмге жақсы баға берді, ал оның авторлары Қазақ КСР Жоғарғы кеңесінің Құрмет грамоталарымен марапатталды.

Амангелді (фильм)

Елубай Өмірзақов

Ұлы Отан соғысы кезіндегі Қазақстан кинематографы

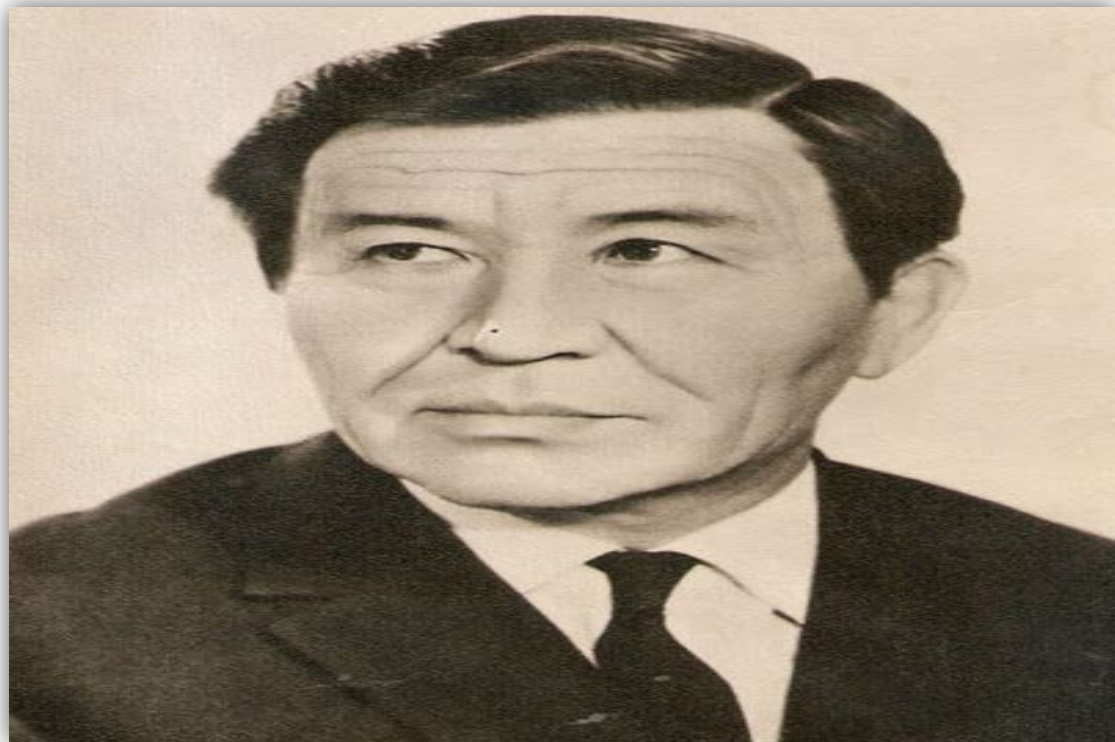

- ❖ 1941 жылы Қазақ КСР Халық комиссарлары Кеңесінің 1941 жылдың 12 қыркүйегінен кейінгі № 762 қаулысы негізінде Алматы көркем фильмдер киностудиясы құрылды. 1941 жылы 15 қарашада Алматы киностудиясы Қазақстанға эвакуацияланған «Мосфильм» және «Ленфильм» киностудияларымен Орталық біріккен киностудияға бірікті. Ол Алматыда 1944 жылға дейін жұмыс істеп, соғыс кезіндегі отандық фильмдердің 80 % шығарды.

- ❖ 1944 жылы 25 қаңтарда Алматы киностудиясы атауы Алматы көркем және хроника-деректі фильмдер киностудиясы болып өзгертілді. 1945 жылы «Мосфильм» және «Ленфильм» киностудиялары реэвакуацияланғаннан кейін Алматы киностудиясы өз бетінше жұмыс істеп бастады.

Соғыстан кейінгі жылдардағы Қазақ КСР кинематографы

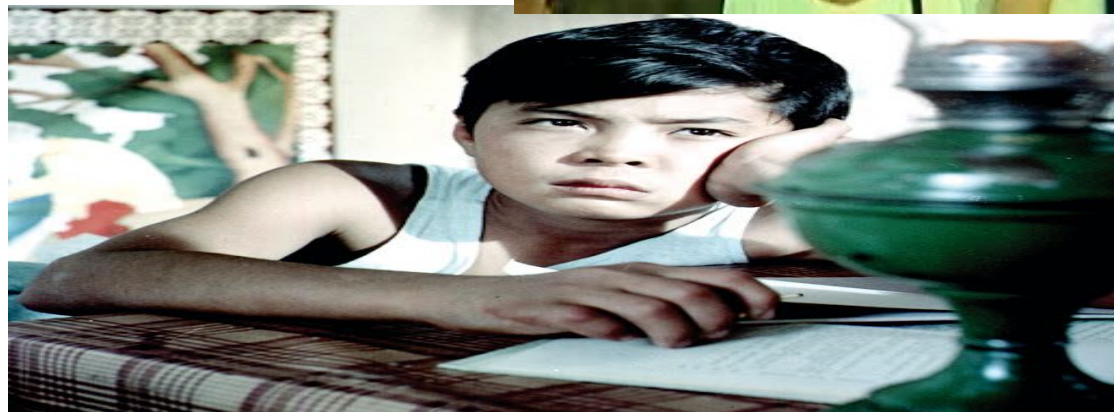
Шәкен Кенжетайұлы Айманов

- ❖ Соғыс жылдары кеңестік киноның шеберлері болып табылған мәскеулік және ленинградтық әріптестермен тығыз қызмет жасау арқасында ұлттық кинематографтың кадрлары жасақталды. Соғыстан кейінгі жылдары Қазақ КСР кино индустриясы өз дамуын бастады: олар жылына сегіз толық метражды және елуден аса деректі фильм түсірді. Осы жылдары аса көрнекті қазақ кинорежиссері Шәкен Айманов танымалдылыққа ие болды.

- ❖ 1960 жылдан **«Қазақфильм»** ұйымдасты. Қазақ киностудиясы алғашқы ұйымдасқан кезінен бастап 100-ден астам көркем фильм және 500-дей деректі фильм шығарды. «Шоқан Уәлиханов» (1957), «Қыз Жібек» (1972), «Сұлтан Бейбарыс» (1989), «Махаббат бекеті» (1993), т.б. картиналар шықты.

❖ Балаларға арналған
“Қанатты сыйлық” (1956),
“Менің атым Қожа” (1963),
“Қызыл тас заставасы
маңында” (1969), “Көксерек”
(1973), “Алпамыс мектепке
барады” (1976), “Балалық
шақтың кермек дәмі” (1983),
“Сүйрік” (1984), “Ауылым
Алатаудың баурайында”
(1985), т.б. секілді фильмдер
жарық көрді.

❖ Қазақ КСР-де түсірілген
«Атаманның ақыры» және
«Транссібір экспрессі» фильмдері
аса жетістікпен КСРО мен шет
елдердің экрандарынан көрсетілді.

❖ Қайта құру жылдары түсірілген «Ине» («Игла») кинофильмі Қазақстанның ғана емес, бүкіл Кеңес одағының «қайта құру» кинематографының символына айналды.

- ❖ 1989 жыл қазақстандық режиссерлерге алғашқы құрметті халықаралық кинофестивальдердегі жүлдерін әкелді: «Прикосновение» лентасы Нант кинофестивалін конкурсында, «Волчонок среди людей» — Майындағы Франкфурт пен Лиссабонда көрсетілді, ал «Влюбленная рыбка» фильмінің тұсаукесер көрсетілімі Нью-Йоркте өтті. Осы жылы «жаңа қазақ толқыны» анықтамасы пайда болды.

Тәуелсіз Қазақстан кинематографы

❖ Тәуелсіздік алғаннан кейін Қазақстанда «Катарис» киностудиясы пайда болды (директоры Максим Смағұлов): 1990 жылы түсірілген бес фильмнің үшеуі осы киностудияла жасалды. Алайда сол кезде Қазақстанда киноға қатысты заңдық база болмағандықтан, меценаттар құйған ақшаға жоғары салық салынды, нәтижесінде Смағұловтың ізін кешкен көптеген жеке киностудиялар жабылып қалды.

- ❖ «Қазақфильм» мемлекеттік киностудиясы бұл кезеңде тарихи тақырыптағы фильмдерге көп көңіл бөлді: «Отырар опаты», «Әбілқайыр хан», «Абай», «Жас Жамбыл» сынды тарихи фильмдер шықты. Алайда елдегі кинопрокат жүйесінің дұрыс жолға қойылмауына байланысты қазақстандық көрермендер бұл фильмдерді тамашалай алмады. Ал кино сыншылары «Қазақфильмді» негізгі жұмыстың фестивальдік киноға бағыттап жатыр деп сынады. Абай Қарпықов, Бақыт Килібаев, Александр Баранов сынды режиссерлер Ресейге, ал Серік Апрымов АҚШ көшіп кетті.

2000-жылдары республикада кинотеатрлар құрылысы басталып, 2005 жылдан бастап олар ашыла бастады: 2009 жылы елде 129 кинозал болса, 2010 жылдың аяғында олардың саны 196-ға жетті.

2005 жылы отандық кино тарихында өзіндік ерекше орынға ие болған «Көшпенділер» фильмі жарық көрді.

- ❖ Фильм Ілияс Есенберлиннің Шыңғыс хан дәуірінен бастап Кенесарымен аяқталатын қазақ мемлекетінің құрылы мен халықты қиын қыстау кезінде басқарған хандар тізбегі, елдің мұңын жырлаған ақын-жыраулар, халқы мен жерінің тыныштығын күзетіп, жау келген жағдайларда қолдарына найзасын алып, бастарын бәйгеге тіккен батырлар туралы жазылған үлкен алты томдық трилогиясы «Көшпенділер» кітабының желісі бойынша түсірілген.

«Рэкетир» фильмі үлкен аудитория жинап, халық ықыласына ие болды.

- ❖ Рэкетир — 2007 жылғы қазақстандық көркем фильм.
Режиссёрі — Ақан Сатаев.
Сценарий авторы: Тимур Жақсылықов.
- ❖ Фильмде Саян Беккәрімов есімді бас кейіпкердің өмірі мен 1990 жж. Қазақстан жайлы баяндалады.
- ❖ Басты рөлдерде Меңтай Өтепбергенов, Болат Қалымбетов, Жан Байжанбаев, Төлеубек Аралбай, Төлепберген Байсақалов, Владимир Вдовиченков, Алмагүл Рулас, Азат Сейтметов, Әсел Сағатова, Саят Исембаев, Мұрат Нұрасылов, Мұрат Бисембин ойнайды.
- ❖ Саян есімді жігіттің өмірі. Тоқсаныншы жылдардың басында жас боксшы өмірдің рақатын басқа жолмен де көруге болатынын біледі. Ал істеп жүргенінің бәрі бекер екенін түсінгенде бәрі кеш еді. Әр нәрсенің өз құны бар.

- ❖ 2008 жылы Қазақ киносына мүлдем қатысы жоқ, беймәлім режиссер Еркін Рақышевтың «Жаралы сезім» туындысы көрерменге жол тартты. Алғаш экранға шығысымен үлкен сынға іліккен туынды, қарапайым халық арасында жақсы бағаланды. Алайда мамандар бұл фильмді, режиссердың атына кір келтіру деп те санады. Бірақ, қанша сынға, теріс пікірге ілінген туынды, ақыры қазақ киносына жаңа леп алып келді.

«Жаужүрек мың бала» — Ақан Сатаевтың көркем драмалық фильмі. Фильмнің тұсауы Қазақстанда 2012 жылы 3 мамырда кесілді.

Ақан Қарғамбайұлы Сатаев

- ❖ Өндіруші — Ш. Айманов атындағы «Қазақфильм» киностудиясы, «Компания Новый Киноформат»
 - ❖ Режиссёрі — Ақан Сатаев
- ❖ Сценарий авторлары — Жайық Сыздықов, Мұхамед Мамырбаев, Тимур Жақсылықов
 - ❖ Қоюшы-оператор — Хасан Қыдыралиев
- ❖ Продюсерлер — Әлия Увальжанова, Анна Качко

Елбасы Н.Ә.Назарбаев туралы фильмдер

Н.Ә.Назарбаевтың
өмірі туралы

- ❖ «Балалық шағымның аспаны»,
- ❖ «Теміртау: отты өзен»,
- ❖ «Тығырықтан жол тапқан» фильмдері (2010-2015, реж. Р. Әбдірәшев)

Тәуелсіздік күні қарсаңында,
13 желтоқсан күні Нұрсұлтан
Назарбаев Нұрлан Әлімжановты
«Қазақстанға еңбегі сіңген
қайраткер» деген құрметті атақпен
марапаттады.

«Томирис» фильмі

❖ Фильмнің бас продюсері - Қазақстанның бұрынғы президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың кенже қызы Әлия Назарбаева.

❖ Ақан Сатаевтың режиссерлігімен түсірілген «Томирис» фильмі 27 қыркүйекте көрерменге жол тартады.

❖ Режиссер Ақан Сатаевтың «Томирис» фильмі Қазақстан аумағында екі жарым мың жыл бұрын болған оқиғаларды баяндайды.

Айка (фильм)

- ❖ "Айка" (Аука, халықаралық атауы — "Менің кішкентайым" (ағылш. My Little One)) — 2018 жылғы қойылған драма жанрындағы фильм, режиссері Сергей Дворцевым. Фильм 71-ші Канн халықаралық кинофестивалінің негізгі конкурстық бағдарламасына бәсекеге түсет. Сондай-ақ басты рөлдегі Самал Еслямова үздік актриса үшін марапатқа ие болды.

"Алмас қылыш"

Фильмнің режиссері
Рүстем Әбдіраш

- ❖ Қазақ хандығының 550 жылдығына орай түсірілген "Қазақ хандығы" киносериалының кинонұсқасы - "Алмас қылыш" фильмі ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің тапсырысы бойынша Ш.Айманов атындағы "Қазақфильм" АҚ және "CentauRus Rustem Abdrashev production" ЖШС-нің қатысуымен жарыққа шыққан. Бұл ауқымды жобаның идея авторы - ҚР Президенті Нұрсұлтан Назарбаев. Фильмнің сценарийі Ілияс Есенберлиннің "Алмас қылыш" романының негізінде түсірілген.

Қазақ хандығы (Қазақ елі)

Продюсер : Арман Асенов.
Режиссёрі : Рүстем Әбдірашев.
Сценарист : Смағұл Елубай,
Тимур Жақсылықов.
Статус — түсірілуде.
Таратылым кезеңі — жалғасуда.

- ❖ «Қазақ Елі» көркем сериясының жобасы Елбасы Н.Назарбаевтың бастамасымен Қазақ хандығының 550 жылдығына орай қолға алынған. Фильмде Қазақ хандығының қазығын қаққан Керей мен Жәнібек ғұмыр кешкен XV ғасырдағы көшпенді қазақ мәдениеті сипатталады.
- ❖ 2017 жылы 5 қаңтарда жалпыұлттық прокатқа шыққан аталмыш толықметражды көркем фильм, қазақстандық прокатта 72 млн. астам қаржы жинап, көшбасшылар қатарынан көрінді. Жалпы алғанда 2,5 мыңнан астам сеанс, оның 60% қазақ тілінде, ал 40% орыс тілінде көрсетілді.

“Келинка Сабина”

- ❖ Нұртас Адамбаев қоғамда шу тудырған «Келинка Сабина» фильмінің режиссері әрі басты рөлін сомдаушы ретінде жақсы таныс. Комедия Индонезияда өткен мыңнан аса фильм бақ сынаған International Film Festival for Documentary, Short and Comedy Films кинофестивалінде гран-при жеңіп алды. «Келинка Сабинаны» әділқазылар әйел құқығын дәл бейнелеген деп бағалаған.

Топ-10 Қазақстанның үздік режиссерлері

Ақан Сатаев

Ермек Тұрсынов

Рүстем Әбдрашев

Асқар Ұзабаев

Қанағат Мұстафин

Асқар Бисембин

Дәрежан Өмірбаев

Әділхан Ержанов

Тимур Бекмамбетов

Ерлан Нұрмұхамбетов

Тимур Бекмамбетов

(клипмейкер , продюсер, кинорежиссер.)

- ❖ 2004-2005 жылдары оның атағын шығарған Сергей Лукьяненконың «Ночной дозор» және «Дневной дозор» аттас романы бойынша түсірілген фантастикалық фильмдерінің режисері әрі тең авторы. 2005 жылы Голливудқа шақырылған болатын.
- ❖ Эльдар Рязановтың рұқсат етуімен бірнеше ұрпақтың сүйікті киносына айналып үлгерген «Ирония судьбы» фильмінің де жалғасын түсіріп, бұл картина Ресей кинобизнесіндегі долларлық табыс табу рекордын түбегейлі жаңартты.
- ❖ 2008 жылы әлемдік прокатқа «Особо опасен» фильмі шыққан алғашқы аптада 80 миллион доллар жинап үлгерген, әйгілі Анджелина Джолидің қатысуымен Голливудта түсірген фильмінен кейін, Темір Бекмамбетов Астанада өткен 5-ші халықаралық «Еуразия» кинофестивалының құрметті қонағы болды.
- ❖ ЗАО «Империал фильм», киностудия «ТАББАК» және Базелевс Продакшн компаниясының ұйымдастырушысы және бас директоры.

Темір Нұрбақытұлы
Бекмамбетов

Топ-10 Қазақстанның белгілі актерлері

Берік Айтжанов

Санжар Мәдиев

Еркебұлан Дайыров

Жандос Айбасов

Азат Сейтметов

Асанәлі Әшімов

Азиз Бейшеналиев

Төлепберген Байсақалов

Тұңғышбай
Жаманқұлов

Ерден Телемісов

Топ-10 Қазақстан актрисалары

Әсел Сағатова

Аружан Джазильбекова

Айсұлу Әзімбаева

Гүлназ
Жоланова

Қарлығаш
Мұхамеджанова

Әсел Садуақасова

Бибігүл Ақтан
(Суйіншалина)

Гүлнар Дусматова

Айнұр Ильясова
(Рамазан)

Әлия Ануарбек

Назарларыңызға рахмет!!!
Спасибо за внимание!!!
Thank you for attention!!!